

1475. Schattingsregister.

Dit schattingsregister is het meest volledige middeleeuwse document, dat wij over de Twentse boerenerven bezitten. Het originele register bevindt zich in het Staatsarchiv te Munster en is opgesteld door Roelof van Bevervoorde. Overigens zijn er ook nog 2 registers van de jaren 1495 en 1499 echter minder uitgebreid en deze bevinden zich in het gemeentearchief van Deventer. (Middeleeuws archief inv. nr. 475).

De boerderijen genoemd in dit register zijn veel ouder dan het vermeldingsjaar 1475; hoogstwaarschijnlijk zijn de meesten gesticht tussen 800 en 1200.

Roelof van Bevervoorde was in het Overijsselse een man van aanzien. Hij behoorde tot de bisschoppelijke raden en was lid van het hoogste rechtscollege. Verder was hij o.a. schout en rentmeester van Vollenhove en later van Twente. Zijn stamhuis lag in Ootmarsum.

Een schatting was een buitengewone belasting die door de landsheer na inwilliging door Ridderschap en Steden werd geheven, als hij door bijzondere omstandigheden extra geld nodig had. De rentmeester van Twente riep de hulp in van de richters bij het innen der schatting en droeg hun op om in de kerk in hun ambtsgebied te laten afkondigen dat hij voornemens was begin januari zitting te houden teneinde de verschuldigde belastingpenningen in ontvangst te nemen; 2 schild voor een gewaard erve en 1 schild voor een gewaarde kate. De meeste boeren betaalden op tijd. Als een van hen daartoe niet in staat was, om geldige redenen, werd hem uitstel verleend, meestal tot mei of september. De betalingsplicht rustte op het goed, de betaling geschiedde door de gebruikers. Op grond van de inlichtingen die de richters ter plaatse verstrekten werd de hoogte van de aanslag door de rentmeester vastgesteld. Wie de betalingstermijn overschreed werd onherroepelijk gepand, d.w.z. er werd beslag gelegd op bv huisraad, want de last van de panding ondervond de gebruiker van het goed.

Soms staat er bij een erve een naam van een borg vermeld; de borgen zullen vermoedelijk wel de grondheren en eigenaren zijn geweest.

Bodegoederen, bewoners ervan waren behulpzaam bij het innen van belastingen, waren soms (deels) vrijgesteld van de schatting. Sommigen betaalden, anderen niet. Deze erven waren veelal eigendom van de domeinen, de provincie dus. Bodegoederen in Markelo waren "Esking de Bode" en "Hersmering", in Elsen het "Hendertink" en in Kerspel Goor "Harentreeff".

Een enkele keer staat er een d(i)enstman bij een erve vermeld; zij meenden als edelmannen geen belasting te hoeven te betalen aangezien zij diensten voor de bisschop verrichten.

In Kedingen bedroeg de schatting 330 schild, terwijl die in Twente totaal uitkwam op 1979 schild. Dit laatste bedrag werd betaald met 2968 gouden Rijnse guldens. (1 schild is dus 1½ gulden). Meestal bedroeg de aanslag dan ook 2 schild en dat werd betaald met 3 gulden.

Dyt nabeschr. is de bede offt de schattinge myns heren genaden van Utricht Davidts van Borgongen, thogelaeten ende averghegeven by ridderen, knechten ende steden des landts van Twenthe, ende by my Roloff van Bevervorde upgeboert ende ontfangen, aengaende int jaer ons Heren dusent vierhondert viff ende tzeventich up Nye Jaers dach.

M A R C L O

Folkerding, gewart	1 s bet. 1½ golden r.g.
Lovelding	2 s bet. 3 golden r.g.
Epping	2 s bet. 3 golden r.g.
Oving	2 s bet. 3 golden r.g.
Bolding	2 s bet. 3 golden r.g.
Wissing	2 s bet. 3 golden r.g.
Menreding	2 s bet. 3 golden r.g.
Rozing	2 s bet. 3 golden r.g.
Hidding	2 s bet. 3 golden r.g.
Luding	2 s bet. 3 golden r.g.
Pelzering	2 s bet. 3 golden r.g.
Wesseling	2 s bet. 3 golden r.g.
Koeting, is kate	1 s bet. 1½ golden r.g.
Lutgerding	2 s bet. 3 golden r.g.
Esking, bodeguet	-
Sicking, Splinter hovener	2 s

Landing	2 s bet. 3	golden r.g.
Broking	2 s bet. 3	golden r.g.
Icking	2 s bet. 3	golden r.g.
Eleking	2 s bet. 3	golden r.g.
Lamberting	2 s bet. 3	golden r.g.
Wymering	2 s bet. 3	golden r.g.
De Heest, is en denstguet myns gnedigen heren	2 s	
Hersmering, bodeguet	2 s	
De Wedeme, de karcke to Marckelo	-	

STOCHEM

Hilberting	2 s bet. 3	golden r.g.
Nyehus, gewart	1 s bet. 1½	golden r.g.
Mensing, gewart	1 s bet. 1½	golden r.g.
Wolberting, gewart	1 s bet. 1½	golden r.g.
Leffording	2 s bet. 3	golden r.g.
Luding	2 s bet. 3	golden r.g.
Leeffting	2 s bet. 3	golden r.g.
Lupping	2 s bet. 3	golden r.g.
Adeling	2 s bet. 3	golden r.g.
De Hoff to Stochem	2 s bet. 3	golden r.g.
Roelving	2 s bet. 3	golden r.g.
Ridering	2 s bet. 3	golden r.g.
Rengering	2 s bet. 3	golden r.g.
Syking	2 s bet. 3	golden r.g.
Effing	2 s bet. 3	golden r.g.
Oedberting	2 s bet. 3	golden r.g.
Wenneking	2 s bet. 3	golden r.g.
Huystede, is geen erve dat zo heetet dat men weet	2 s	
Mensing	2 s bet. 3	golden r.g.
Langenicking	2 s bet. 3	golden r.g.
Rensing, dat Grote	2 s bet. 3	golden r.g.
Gheleking	2 s bet. 3	golden r.g.
Conrading	2 s bet. 3	golden r.g.
Luttike Rensing, is en kote	1 s bet. 1½	golden r.g.
Hungering, Willem Splinter horen	2 s	
Fruwinck	2 s bet. 3	golden r.g.
Luttike Wenning, en half erve	2 s bet. 3	golden r.g. up rekenscap
Hesseling	2 s bet. 3	golden r.g.
Waning Ludeken	2 s bet. 3	golden r.g.
Harbarting, is en arm bidbrot	2 s	
Hughing	2 s bet. 3	golden r.g.
Leting	2 s bet. 3	golden r.g.
Icking	2 s bet. 3	golden r.g.
Egensing	2 s	hebben de richter de panden weder genomen, dede meyer selven
Wernsing	1 s bet. 1½	golden r.g.
De Greve, is en garde so my Johan van Bevervorde screef van den gemenen bureen seden dat	1 s	
Dyking, is gewart	1 s bet. 1½	golden r.g.
Waning	2 s bet. 3	golden r.g.
De koters tho Marclo sint noch nich pant.		

HEDERICKE

Grote Werse	2 s bet. 3 golden r.g.
Egbert Ymyng	2 s heve de richter boirt
Oding	2 s bet. 3 golden r.g.
Wichming	2 s Arent betaelt de halve scatinge, Bernt de zoene sal de halve gheven, dabunt Egidy
Luttike Plecht	2 s dach gheven beth to Mey, borge Johan ende Derick van Warmelo, gebroders, oer zaet verdorven, my bet. 2 golden r.g.
Schuring	2 s bet. 3 golden r.g.
Eerting	2 s bet. 3 golden r.g.
Seberding	2 s dach gheven beth to Mey, oer zaet verdorven, borge Johan en Dirick van Warmelo, ghebroders
Wissing	2 s bet. 3 golden r.g.
Rickarding	2 s myn gnedige here ein dach gegheven bet to Mey, borge Johan ende Derick van Warmelo my bet. 3 golden r.g.
Hechues, gewart	1 s bet. 1½ golden r.g.
Mathena, dat kote	1 s bet. 1½ golden r.g.
Dalewyck	2 s
Lowyck	2 s bet. 3 golden r.g.
Luttike Werse	2 s bet. 3 golden r.g.
Grote Plecht, Gert Bentning denstman	-
Poel	2 s bet. 3 golden r.g.
De Welle	2 s myn lavet daervan Albert ten Hengelo to betalen up Mey my bet. 3 golden r.g.
Egbertingman	2 s dach ende tyt to Mey, oir zaet verdorven, borge Johan ende Dirick van Warmelo, gebroders, my bet. 1½ schilt
Wymering	2 s bet. 3 golden r.g.
Willing, seget se en kathe, is gewart	1 s Retert my bet. 1½ golden r.g.
Lamberting, desertum so de richter sede, Bruen van Laer	2 s
Nyehus, desertum so de richter sede, Bruen van Laer	2 s
Ruwenschot, denstman Godert van Warmelo	-
Wilberting	2 s my bet. 3 golden r.g. bi Johan Steghen
Ovelgunne	2 s
Stuvelhoff, Johan de Rode, denstman	2 s
Vriling, is kate, is gewart	1 s bet. 1½ golden r.g.

ELZENE

Hadeking	2 s bet. 3 golden r.g.
Wassing	2 s bet. 3 golden r.g.
Ribbert	2 s bet. 3 golden r.g.
Mensing	2 s bet. 3 golden r.g.
Wisking	2 s bet. 3 golden r.g.
Effing	2 s bet. 3 golden r.g.
Oding, gewart erve	2 s oir zaet verdorven, heth em dach geven bet to Mey, penden
Wiltghering, is gewart erve	2 s oir zat verdorven, myn Her hem dach geven bet to Mey, dan tho betalen
Alberting, gewart erve	1 s bet. 1½ golden r.g.
Loding	2 s bet. 3 golden r.g.
Grote Leting	2 s bet. 3 golden r.g.
Luttike Leting	2 s Bartolt van Langen

Senderkate, alias Sending kathe	1 s bet. 1½ golden r.g.
Megelding, gewart erve	2 s bet. 1½ golden r.g.
Thyoding	2 s bet. 3 golden r.g.
Aveking	2 s bet. 3 golden r.g.
Dat Rode, seget is gewart	2 s bet. Volmert zone Lambert 1½ golden r.g.
Hinreking, bodeguet	2 s
Swafferink, gewart erve	2 s em dach geven to Mey want syn korn verdorven is, borge Dirick ter Kohorst
Eveking, alias Everding	2 s bet. 3 golden r.g.
Wenning, gewart erve	2 s bet. my 1½ golden r.g. to rekenschap, bi Bartoldt van Langen
Nysing	2 s bet. 3 golden r.g.
Rosing	2 s desertum
Tevenbrinck, gewart erve	2 s oir koer verdorven, myn Her dach geven beth to Mey, penden
Lentghering	2 s oir koren verdorven, em dach geven beth to Mey, penden
Assing, zo de richter schrivet is gewart	2 s bet. 1½ golden r.g.
Blomendal, gewart erve	2 s
Bozing	2 s bet. 3 golden r.g.
Recdam, weten se nicht	1 s

GOER

Bruensbrugge	2 s bet. 3 golden r.g.
Grote Merhem	2 s bet. 3 golden r.g.
Grote Hengelo	2 s bet. 3 golden r.g.
Wegdam	2 s bet. 3 golden r.g.
Duysschote	2 s bet. 3 golden r.g.
Bromelham	2 s bet. 3 golden r.g.
Kevelham	2 s bet. 3 golden r.g.
Broyl	2 s bet. 3 golden r.g.
Sprakelreveskate	1 s bet. 1½ golden r.g.
De Dam	1 s sal men penden
Guerselingdam	1 s bet. 1½ golden r.g.
De Helle, kathe	1 s bet. 1½ golden r.g.
Bozewinckel	1 s bet. 1½ golden r.g.
Luttike Hengelo	2 s bet. 3 golden r.g.
Luttike Heddene, gewart	1 s bet. 1½ golden r.g.
Nyehus, gewart	1 s bet. 1½ golden r.g.
Heyginck	1 s bet. 1½ golden r.g.
Suchorst	2 s my bet. 1 schilt, sal men penden
Bronincreeff, Reynoldt van Koverden	2 s
Ghyming	2 s bet. 3 golden r.g.
Senkeldam	2 s bet. 3 golden r.g.
Averacker	2 s bet. 3 golden r.g.
Stichkamp, possidet Roloff van Bevervorde	1 s
Luttike Merhem	2 s penden
Spekenbring	2 s penden
De Horst	1 s bet. 1½ golden r.g.
Harentreeff, bodeguet	1 s
Moirwinckel	1 s penden
Damyngbrinck	1 s penden